

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
Egyes szám ára 2 fillér.

FELTÖLTŐ SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adódnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Az alkohol hatása a büntető cselekmények elkövetésére.

Nem lehet igaz magyar lelkű polgár az, kinek szíve el ne szorulna a népnek szeszokozta pusztulás miatt.

Törököt-tatárt kihevertünk, hisz meg volt az őserő, mely többet volt képes alkotni, mint amennyit a halál kiméletlenül lekaszált.

Uj mótely, az alkohol, támadt a népre és mutatja a fenyegető veszélyt. A szellemi és testi munkások egyformán süllyednek a szesztől, az egész emberanyag egyszerre gurul a romlás felé le a lejtőn.

Isteni rangra emelte bár a római nép a bort, élvezte is azt, de volt esze, mely a visszaélést megakadályozta; nem így népünk, kit veszedelem környez, mert tullépi a határt, elhibázza a mértéket, — testét-lelkét kockára teszi, — nem egyszer jövőjét ássa alá, míg a végső hatást az utódok érzik.

Szüik körben bár, de módomban állott fájdalmasan meggyőződni arról a hihetetlen csapásról, melyet az alkohol sujt az emberiségre; — fel fogom tární azt a szomorú statisztikát, mely az alkohol uralmát hirdeti, mert bizonyos vagyok abban, hogy a kép elrettent, figyelmeztetni, tanítani fog.

Lássuk:

Az elmúlt évben a székesfehérvári rendőrkapitányság 3126 feljelentett közül 2480 egyént ítélte el különféle kihágások miatt. Már a kihágások neme az alkohol hatását mutatja, mert közrend, közszemérem elleni kihágás miatt (ilyenek; — verekedés, botrányos részegség, közérköles elleni kihágások) 682 egyén, közbiztonság elleni kihágások miatt (csavargás, koldulás stb.) 539 egyén és hatóság s közcsend elleni kihágások miatt 413 egyén, — összesen 1643 egyén ítélte el, míg az összes többi kihágások miatt, mely körülbelül husz főcsoportra oszlik, összesen 846 egyén lett büntetve. Az előbbi három csoportban jelzett kihágások alanyait az alkohol szolgáltatja a rendőrségnek, ennek határozott áldozatait, mit igazol az alanti szemléltető kimutatás.

Fényesebb bizonyítékra bukkanok azonban, ha a hét napjait, illetve a hét egyes napjaira eső kihágások számát látjuk. Az alkohol zavartalan élvezete leginkább szombaton este, de

különösen vasárnap történhetik, ime a hü kép:

A 2480 elítelt közül: a) szombati napon követte el a kihágást 755 egyén; b) vasárnapi napon követte el a kihágást 998 egyén; összesen: 1753 egyén; míg: hétfőn 95, kedden 61, szerdán 199, csütörtökön 176, pénteken pedig 190 egyén jelentetett fel.

A kihágások elkövetési idejét tekintve tehát 70, 68 százaléka esik szombat és vasárnapra, míg hétfőn már csak 3,83 százalék, kedden 2,45 százalék, szerdán 8,05 százalék, csütörtökön 7,0 százalék, pénteken 7,90 százalék szerepel.

Legkétségtelenebbül tűnik ki azonban a csak romlást hozó alkoholnak elrettentő hatása a következőkben:

Botrányos részegség miatt, mit különben a naponként legkevesebb három ízben megjelenő mentőkocsi is szemléltetően igazol, 534 egyén ítélte el, 817-en vétettek nagyobbfokú ittassággal, mi igazolást is nyert, 253 esetben bizonyítottatott végül, hogy kisebbfokú ittasság volt a kihágás elkövetésének indító oka; összegében 1604 eset.

64—67 százalékkal diadalmaskodik tehát az alkohol a kihágások elkövetésében, — az alkoholmentesek 35—33 százalékaival szemben.

Ep ily arányban hat az alkohol a vétséget elkövetőkre, de még inkább a büntetésekre. Gyilkosok, betörők, tolvajok egyaránt rabjai az alkoholnak és pedig nem kisebb mérvben, mint ezt a kihágásoknál kimutattam.

Az egész művelt világ minden fontos pontján üldözni kezdik az alkoholt, mert nem ismerhetik el annak sokszor erősen hangoztatott tápláló, üdítő vagy erősítő hatását, mert ez a hatás — ha már szó lehet erről — elenyésző csekélység az alkohol romboló, megsemmisítő munkájához képest. Es az állam azokat a milliókat, mi a szeszből befoly, parancsoló szükség esetén más forrásból is fedezheti, de egy romlott vérű, lézengő, elkoresosult népet soha sem tud többet talpraállítani.

A megsemmisítő támadás ellen védelemre kell szállni! Vezessen e védelemben maga a hatóság hatásos intézkedésével, mely védelemben első, csak sarkert hozó lépés az ügyesen meghatározott és szigoruan végrehajtott korcsmai záróra lehet.

Zavaros Aladár,
rkapitány.

Az önálló nemzeti bankért. Említettük, hogy Zomborban a nemzeti bank érdekében nagygyűlést tartanak. De a nagygyűlést nem — mint eredetileg tervezve volt — május 10-én, hanem május hó 17-én vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg Zomborban a Szentháromság-téren. Erre a nagygyűlésre Bácsbodrog vármegye összes választókerületei, nemkülönben a megyében lévő városi törvényhatóságok függetlenségi pártjai és mindazon polgárok meg lesznek hívva falragaszok útján, akik az önálló magyar nemzeti bank megalkotásának hívei.

A nagygyűlés után a Vadászkürtben társasbéd lesz.

A nagygyűlésre vonatkozólag kellő felvilágosítással és tájékozással a zombori függetlenségi párt készséggel szolgál.

Kath népszövetség. Obecsén husvét hétfőjén volt a városháza nagytermében az alakulás nagy lelkesedés mellett. Helyi igazgatónak Császár Géza nyug. ezredes választották meg, helyettes igazgató Rajslí Sándor községi bíró, jegyző Nagy István. A tagok sorába léptek Vissy Károly kir. közjegyző, dr. Balaton Gyula főszolgabíró stb.

Uj szerb párt Magyarországon

Körülbelül egy esztendő óta folyik már az előkészítő munka a magyarországi szerbek körében egy új szerb párt megalakítása érdekében. A mozgalom élén a Nagyikindán megjelenő Szrbszki Ghász című ujság áll, amely a magyar nemzet iránt a testvériség és egyetértés ápolásának szükségét hirdeti s magáévá teszi a függetlenségi és negyvennyolcas párt programját.

Az új párt programjával is ezt jelöli meg a hazafias szellemű ujság, azt mondván hogy szolid, becsületes és állandó egyetértésre kell jutniok a szerbeknek a magyar nemzettel. Ezt elérhetőnek is véli, mert hiszen a szerb érdekek és kívánságok nem ütköznek bele a magyar állam magyar nemzeti jellegébe.

Az új párt támogatni fogja a szabadelvű és demokratikus politikát, küzdeni fog az általános, egyenlő és titkos választójogért s gazdasági téren a munkásnép boldogulásáért. Az egyházi és nemzeti autonómia tekintetében az önálló szerb párt programjára helyezkedik az új párt s kívánja az e téren észlelhető bajok végleges rendezését.

A délvídeken érdeklődéssel várják, hogy a szerbség mely elemei fognak az új program alapján csoportosulni.

Kiegyezés a bajai milliós ügyben.

— Eckert 400.000 koronát kap —

Tegnap folytak már a kiegyezési tárgyalások ezen ügyben Eckerték és a bajai bank között. A végleges megállapodás azonban csak ma jött létre, amit ma délután jelentettek be a törvényszéknek háromnegyed négy órakor.

A bank ad Eckertnek 400.000 koronát, s ebből kap, állítólag Eckert ügyvédje, Forró

dr. 120.000 koronát, a banknak marad az oroszlátrész 600.000 korona, Eckertnek, a nyertesnek csak 280.000 korona jut.

Az eljárás azonban emiatt nem szűnik meg. Csalás miatt Eckert visszavonhatná ugyan a panaszát, de az okirathamisítás hivatalból üldözendő büncselekmény.

Eckert különben ma egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy ő szívesen visszavonja panaszát, mert sajnálja Wagnert, akinek hét gyermeke van.

Forró dr. bejelentette délután a bíróságnál, hogy tekintettel szülővárosára, melynek a bankra szüksége van, panaszát visszavonja. De visszavonja azért is, mert sajnálja a vádlottak családját, akik ártatlanul bűnhődnek.

Hazafiságért megtámadott tanítók.

Zomborból táviratozzák: Dimitrievics Dusanka pacséri szerb tanítónőt pár héttel ezelőtt a magyar nyelv sikeres tanításáért a közoktatásügyi miniszter pénzbeli kitüntetésben részesítette. Faragó János bácsmegyei tanfelügyelő szép beszéd kíséretében át is adta a kitüntetettnek az adományt. Csuplic János gör. kel. tanító, aki Dimitrievics Dusankával egy iskolában tanít, ugyanakkor illetlen és sértő módon nyilatkozott a kitüntetés tényéről, ami annál érthetlenebb, mert Paesér reformátusok lakta tősgyökeres magyar község, ahol elenyésző, csekélyszámú szerb lakik. A tanító ellen botrányos kifejezéseiről meggették a feljelentést.

Bulkeszi bácsmegyei községben Gotthard Sámuel ágostai evangélikus tanító erős küzdelmet folytat a pángermánok üzemel ellen. E miatt Gotthard rendszeres üldözésnek van kitéve. Az izgatók a szülőket arra buzdítják, hogy az iskolaépületben botrányokat provokáljanak és mindent elkövetnek, hogy a tanítót a község elhagyására bírják. Így hamis vádak tesznek ellene és így tartalmu feljelentéseket intéznek a szolgabíró-sághoz és az ágostai evangélikus főespereshez. Gotthard Sámuel a közigazgatási bizottsághoz fordult, ahol védelmet keres üldözése ellen.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 29—30. A tanítónőképzede növendékeinek zenei és színelőadása, mindkét napon délután félhat órákor, az intézet tornacsarnokában.

Május 2. Diák bál a Pest-szálloda összes termeiben.

Május 3. Bácskodrog vármegye iparosainak tiltakozó nagygyűlése a Pest-szálloda nagytermében d. u. 2 órákor.

— **Szent György napja.** Régi emléket újít fel a mai nap, Szent György napja. A mostani lázas, anyagi világban már majdnem elmosódott ennek a napnak a régi pozíciója, amely oly kedvessé tette a Szent György elérkezését. A különféle jóslatások, amelyeket e napokhoz fűztek, ma már feledésbe mentek, amint eltűntek a régi Szent György napokkal járó kellemetlenségek is, amelyek a költözködéssel jártak. De azért nem mult el végkép a szegény ember ezen Kálváriája, csak el lett halasztva májusra. A Györgyöket ám épen olyan szeretettel üdvözlük ma is, legfeljebb kevesebb és csendesebb a névnapuri muri, mert hej drága az élet. — Tegnap este a templomok hangjai már nem hét órákor, hanem nyolc órákor szólaltak meg.

— **Uj szentszéki ülnök.** Nagy Béla monostorszéki plebánost érsek urunk szentszéki ülnökké nevezte ki.

— **A szabadkai tanítónőképzede színelőadása.** A szabadkai tanítónőképzede folyó hó 29-dikén és 30-dikán, mindegyik napon délután fél hat órákor, az intézet önképzőköré javára, az iskola tornacsarnokában zenei és színelőadást rendez. Az elő-

adások műsora a következő: Weber K. M. Keringő, előadja Marsits Zsuzsanna, IV. oszt. növendék. A nap szakaszai, allegorikus játék dalokkal, táncokkal, élő és mozgóképekkel. Irta Torday Grail Erzs, zenéjét szerző T. Gáll Anna. A dalokat betanította Wolszky Emilia, táncokat betanította Bodnár Sándor táncitanító. Az előadást Imets Irén és Csink Ilona rendezik. Szereplő személyek: Argay Mária, Géczy Margit, Kapussy Irén, Parti Irén.

— **A „Miasszonyunkról”** nevezett szegény iskolánéni szabadkai intézetében fennálló két Mária kongregáció 1908. évi május hó 2-án és 3-án színi előadást rendez. Kezdeté délután 6 órákor. Jegyek ára 1 korona. A bevételt egy zászló beszerzésére fordítják a Mária kongregáció részére. A műsor a következő: Kezddőnek Quintet. Modlmayer I. Eneklia polgári iskola énekkara. Szűz Mária halála. Drámai legenda 5 felvonásban. Irta: Tabbely Mária Skolasztika. Szereplő személyek: Turbók Vilma, Szabó Julia, Vida Kornélia, Odry Berta, Milassin Mária, Tary Anna, Lendvay Margit, Turbók Aranka, Palotay Irén, Noszián Laura, Gabrits Lujza, Lorenc Katalin, Tary Róza, Malagurszky Paula. Angyalok: Gergics Gizella, Jets Rózi, Karagics Margit, Kovács Lujza, Mutter Anna, Papp Erzs, Szekenderovits Magda, Varga Ilona és több kis angyal. Az egyes felvonások között: „Nagyasszonyunk”. Rosty K. Szavalja: Kuty J. Tavasz érkezése. Bach E. Zongorán előadja: Winckler Leontin. „Szűz Mária nevenapján”. Zongora kíséret mellett előadja: Turbók Aranka. „Szeretek szűz Anyám”. Mayer N. Zengi a polgári iskola énekkara. „Ave Glöcklein”. Max Oesten. Zongora és harmónium kísérettel előadja: Lakatos Ilona. „Zászlónk alatt”. Fiedler Lajos. Szavalja: Derner Emma. Végül élőkép.

— **A városháza bontására** ma délelőtt tartották meg a zárt írásbeli árverést. Három ajánlat érkezett be. Tratter Ferenc, budapesti vállalkozó lebontaná az épületeket s fizetne a városnak az anyagért 10750 koronát. A másik ajánlattétő Kladek István. Ő a városháza bontásért 21.925 korona 80 fillért kér, az anyagát 43.617 koronát fizetne. A régi gimnázium bontásáért 20.292 koronát kér, fizetne az anyagért 27.444 koronát. A városnak az anyagért maradna 18.843 korona. A harmadik ajánlattétő Nagy Ferenc, aki a városháza lebontásáért 32.540 koronát kér, az anyagért adna 46.769 koronát. A régi gimnázium lebontásáért 21.517 koronát kér, az anyagért adna 29.987 koronát. Eszerint a városnak maradna 22.699 korona. Nagy Ferenc ajánlata tehát a városra nézve a legelőnyösebb.

— **Uj templom Dávodnál.** A pécsi püspöki uradalomnak a Dávod melletti szigeti részen berendezett Püspökpuszta nevű gazdasági területén már van egy kisebb templom, melyet a megboldogult Dulánszky Nándor püspök épített s amelyet 1892-ben szenteltek föl. De mivel a püspökpuszta gazdaság fejlődésével az uradalmi cselédség is szaporodott, amelynek befogadására már nem elegendő a gazdaság épületesoportjától s így az alkalmazott és cselédség lakásaitól kissé távolos, inkább kápolnának beillő mostani templom: ennél fogva gróf Zichy Gyula megyéspüspök elhatározta, hogy 500 ember befogadására alkalmas új templomot építtet, sőt a püspöki javak jószágkörmányzója az építés munkájának biztosítására e hó 30-ikára már ki is irta a versenytárgyalást.

— **Tanítói kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vojtkó István okleveles tanítót a bácskeresztúri állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Építkezések Obecsen** Ez év folyamán — mint levelezőnk írja — épül fel Obecsen három nagy palotaszzerű épület. Az egyik lesz a járásbíróháza, a másik a posta, a harmadik a bankpalota; mind a három emeletes nagy épület lesz művészi kivitelben. Ezenkívül a privát építkezések is nagy arányúak, melyek közül felemlítésre méltó Vissy Károly királyi közjegyző palotája a plébánia-utcában.

— **Külföldi cukorkák magyar felírással.** Egy gyulai fűszerkereskedő cukorka készlete cseh gyárból származik. Hogy a jó magyar nép rá ne jöjjön a cukorka osztrák eredetére, az élelmes osztrák gyáros a cukorkák papiros burkolatára a következő magyar nyelvű mondatokat nyomatta:

„Szerélmédnek már lehullott levéle,
Eletem most bűnattal van telte...”

„Aki vitéz sebeit, ki juhász juhait vesz számba”

„Ajkid virági szebek, mint rosza libora
Es csókjaik édeslek, mint Tokej borr.”

„Mondják, hogy őseink pártos Parthusok voltak se e Nemzet tölőktől eredne. Ugyálteig igaz mert nemzet még most sem tartja együtt.” (Ebben igaza van az ebadta csehnek!)

„Szemeid szép ragyokása lobogó hajnali ajkid mosolygása sok ezer gondot.”

„Keréljed rosszat, szeresd jót, mert ellenkezően megfokja tót.”

Az osztrák atyafi azonban szerencsére még sem volt eléggé élelmes, mert különben lett volna gondja arra, hogy a mondatokban ne forduljon elő oly sürűn a német nyomdaterméket rögtön eláró sajtóhiba. Reméljük, hogy a magyar közönség nem vásárolja az ily módon becsempészett osztrák eredetű cukorkákat.

Egy.

— **Az új Olympia színház.** Tumbász Mariánt, a volt Olympia színház tulajdonosát nem bátortalanította el a szerencsétlenség, mely színházának leégésével érte. Amint értesülünk, új színházat épít és pedig most már tűzmenteset, téglából. A rokonszenv mely őt szerencsétlenségében kísérte, felbátorította, hogy ne csüggedjen. Új vállalatának híret az egész városban örömmel fogadták.

— **Uj csösz.** Az elhalt mlakai csösz helyére Biró Károly dr., polgármester Vojnics P. Mártont fogadta föl.

— **Változás a vasuti menetrendben.** A szeged-rókus-dáljai vonalon. A mult nyáron Szeged-Rókus és Szabadka között közlekedett délutáni, illetve esti személyvonat az idén is fog közlekedni. A Obecse-ujvidéki és vaskaputiteli vonalon. Az Obecse-ről jelenleg délután 4 óra 20 perckor, az új menetrend szerint pedig délután 3 óra 45 perckor induló személyvonat Vaskapun Titel felé és az Ujvidékről jelenleg reggel 37 perckor Titelre induló személyvonat Ujvidéken Zombor felől csatlakozni fog.

— **Kulcsöntvény csak lakatosoknak adható el.** A győri ipartestület kezdeményezésére több ipartestület mozgalmat indított arra, hogy kulcsöntvényeket a vaskereskedések magánfeleknek nem és csak lakatosiparosoknak szolgáltassanak ki. A győri építő iparosok szövetsége lakatos osztályának már sikerült is ez irányban meggyezésre jutni a győri összes vaskereskedőkkel, akik nyilatkozatot irtak alá, hogy a város közbiztonságának szem előtt tartásával a jövőben csakis lakatosoknak és aláírásokkal ellátott szelvény ellenében szolgáltatnak ki kulcsöntvényt. Mindenesetre jó volna, ha a javaslat értelmében sikerülne az egész országban kivívni, hogy a vaskereskedésekben magánfelek kulcsöntvényt ne kapjanak. Az álkulcsos betörések száma bizonyára megcsökkenne.

— **Halikra adományozás.** A földmivelésügyi miniszter Obecse községnek 1 millió 500.000 fogas-ikrát küldött, mely a holt Tiszaágban helyeztetett el.

— **Elveszett váltó.** Egy kitöltetlen 10 filléres váltóúrlap a Majsai uttól kereskedelmi és iparbankig elveszett. A váltón, mint elfogadó Paics Milos, mint kibocsátó Konstantinovic, mint forgató Silak Mihály szerepel. A megtaláló kéretük, hogy az értékesíthetetlen váltót sziveskedjék a rendőrségnek átadni.

— **Gondnokság.** A szabadkai törvényszék Radovánszky Mihály, huszonöt éves mélykúti lakost gyengeelműség miatt, gondnokság alá helyezte.

Ismerőseink körében terjeszszük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

A bajai milliós főnyeremény.

Tegnap délután kihallgatták még Eckert Antalné. Elmondja, hogy mikor Prigly és Wagner náluk voltak, hogy a részletet megnézzék, ő még megkérdezte: nyertek-e? Tagadó választ kaptak. A részletet Beke Bélánéval és kis fiával küldte a bankba, ahol elvették tőle, s csak tíz perc múlva adták vissza. Eckert Gyula felírta a sorsjegy számát, s mikor a nyeremény híre elterjedt azt mondta, hogy nyertek. Azt, hogy férje feljelentést adott be a bank ellen, nem tudta. Hogy páros volt a sorsjegy arra is határozottan emlékszik.

Ezután Beke Bélánét hallgatták ki. Elmondja, hogy a részletet csak sokszoros sürgetésre mutatták meg Wagnernek és Priglynek s hogy Eckert Gyula felírta a sorsjegy számát és pedig a negyvenet. A bankban Wagner elvette a részletet Eckert fiától s mikor visszaadta, csak annyit mondott, hogy a könyvbe a 702 helyett 703 van az apja neve mellé följegyezve. Emlékszik arra is, hogy Wagner egy izben Eckertől még azt is kérdezte az üzletben, vajjon boldoggá tenné-e egy milliós nyeremény. Határozottan emlékszik, hogy Eckert Gyula, mielőtt elvitték volna a részletet a bankba, otthon felírta a sorsjegye számát, s ez negyven volt.

Bekéné után Eckert Antal fiát hallgatták ki, aki elmondja, hogy neki a bankban Wagner ezekkel a szavakkal adta vissza atyja részletét: kijavítottam a hibát.

A mai tárgyalás.

Ma délelőtt Novotni Miklóst hallgatták ki elsőnek. Tudja, hogy Eckertnek negyvenes számú sorsjegye volt, mert ő is negyvenes volt. Innen emlékszik a sorsjegy számára. Vallomása folyamán különben értelmetlenül beszél, összezavar mindent. Minthogy vallomását megbízhatatlannak minősítik, megesketését mellőzték.

Veres Iona budapesti lakos Eckert üzletében volt. Egy előtte ismeretlen ember is volt az üzletben, akivel Eckert beszélgetett. Az ismeretlen mondta, hogy emlékszik Eckert sorsjegyének számára, mert ő is negyvenes a házának a száma is negyven. Erre Eckert ennyit mondott, hiszen maga jó tanu lesz.

Eckert Gyula a következő tanu. Elmondja, hogy Bekéné a bankba vitte a részletet, ő meg nagy számokkal felírta a sorsjegy negyvenes számát. Csodálkozott azon, hogy Wagner egyszer csak eljött Eckert Antalhoz, akinél eddig sohasem volt. A nyereségről április 14-dikén értesült. Ekkor bement Eckert Antalhoz, aki mereven maga elé nézve állt a szobában, s ennyit mondott: „nézd, meg vagyunk esalva”. Megmutatta a sorsjegyet, mire tanu is azonnal tisztába jött a csalással. A bankban ezután ő is megnézték a juxtakönyvet s látták benne a javítást. Félt, hogy elárulja magát, mert nem volt vele ügyvéd. Nyugodt lélekkel meg mer esküdni, hogy mikor Bekéné elvitte a részletet 40-es szám volt rajta.

Dr. Hegedüs Aladár, bajai polgármester vallomása jelentéktelen. Dr. Benhardt János vallomása is jelentéktelen.

Szabadka új telefonja.

Május hó elején nagy változás áll be aszabadkai telefontól, amit leginkább Szegheő Fülöp lankadatlan buzgólkodásának köszönhetünk.

Megszűnik a csillingelés, kikerülhetősé lesz a mostani hosszas várakozás. Az új telefon berendezést egészen a fővárosi mintára csinálják. Ha beszélni akarunk, nem kell csengetni, hanem a kagylót egyszerűen leemeljük, mire a központban kis villamoslámpa jelzi, hogy beszélni akarunk.

A lámpa kigyulladására a központból megkérdezik, hogy kivel akarunk beszélni, mire összekapcsolnak a kért számmal, amelynél a csengő jelzi a hívást. A beszélő akaró a kagylót a fülénél tartva várja a jelentkezést. A beszélgetés elvégzése után a kagylót visszatesszük, mire a lámpa a központban elalusszik, s jelzi a beszélgetés végét, s a

szétkapcsolás megtörténik. A központból nem kell kérdésekkel zavarni a beszélgetőket vajjon végeztek-e?

Az új felszerelés már kész a központban, s az új beszélő készülékek is már megérkeztek. Az új vezeték a régi mellé szerelik, s ha az új berendezés kész lesz, akkor a régit leszerelik. Ohajtandó volna, ha az új bevezetést és felszerelést már megkezdhetnék.

A haj, szakáll és bajusz gyors és dús növényt elősegítő, a hajhullást, kopaszodást és elkorpaodást meggátoló egyedüli szer az **Illés-LILIOM-HAJSZESZ.** Zsíros hajnál a „Lilium-Hajszesz”, száraznál a „China-Pomádé” használandó. Hajszesz ára 2 kor. China-pomádé 1 kor. Kapható az egyedüli készítőnél: **Illés Antal** vörös kereszt gyógyszerüzletében a főposta áttellenében Szabadkán, Népbank-palota. 328-7

INNEN-ONNAN.

Fiu: Szerencse, hodj o táti meg nem folladta!

Mámi: Mitül, te tsoesi?

Fiu: Oztot nem tudok, de hollottom, hodj mikor mondtó, — nü, ez igozán a tor-komro forrtó.

Eleadta malacát a cigány. De az újgazdájánál már az első napon megdögölt. Tehát visszakéri a gazda a cigánytól karba-veszendő pénzt. De a dáde erre semmiféle hajlandóságot nem érzett s visszafelelt:

— Hogy lehet ázs, his est nálam soháse tette!

SZINHÁZ.

Folt, amely tisztít.

Echegaray e hatásos drámáját telt ház előtt adták esütörtökön este. A vonzóerőt Márkus Emília vendég szereplése okozta, ki Matilde szerepében lépett fel s oly nagy sikert aratott, hogy az egyes felvonások végén nagy lelkesedéssel és számtalanszor szólították a függöny elé. Markovics Margit a régi jó Henriette volt s Könyves (Fenandó) is nagy igyekezettel játszott kitünő partnerével, ellenben Gere Zsiga (Don Justo) és Lugosi (Don Lorenzo) hálás szerepeiket teljesen elejtették.

Az előkelő világ legkedveltebb és legszebb imakönyve.

HOCK JÁNOS IMAKÖNYVE

vászon-, bőr-, bársony-, plüshe-, utánzott

és valódi elefántesont kötésben. • •

Kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

Szabadkán, főtéren, a Szentháromsággal szemben.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordította: **Körmöczy Ernő.** 117

Nemes signora, maradok a te legalzatosabb szolgád Falco Falcone.

Passafiore, az unokám, írta ezt a levelet.

Donna Micaela ingerülten hajította el a szennyes papírost. Mintha csak a vasút halálos ítéletét olvasta volna róla, de azért ma gondolni sem akart rá többé. Most minden idejét a bazárnak szenteli majd.

Csakhamar a két utmester, Giovanni és Carmelo állított be hozzá. Arra akarták rá venni, hogy mérnököt fogadjon fel oldaluk mellé. O tán nem is sejtí, mily különös talaj az az Aetnamellék. A felületet láva borítja, majd szikes hamurétegre akad az ember, aztán újra, meg újra fekete porladó

láva. Most már semmikép sem tudják, vajon a síneket a lávatalajon, vagy a hamurétegen fektessék-e le, avagy még mélyebbre ássanak talán? Mert hisz a vasúthoz erős, szilárd alap kell ám. Ok a maguk szakálára egy ásóymot sem tesznek többé. Rendeljen valakit mellőlük, ki érti a dolgot.

Donna Micaela izgatottan küldte el őket. Holnap, holnap, ma nincs ideje ezen is rágódni.

De ezután jött még csak a java.

Van Diamantenak egy negyede, hol csupa földhözragadt, koldusnép lakik. Ezeket a vasutépítés hírére szörnyű aggodalom s rettegés fogta el. Azt rebesgették, hogy most már se vége se hossza nem lesz a kitérőeknek, meg a földrengéseknek. Az óriási Aetna nem tűr meg bilincset a testén. Széttöri, rombadönti az egész vasutat. Azt is mondták, hogy ők maguk mennek oda, felszedik a síneket, ha lerakni merészleik.

O balsors! Oh te gyászos nap! Most Donna Micaela távolabb érezte magát céljától, mint valaha.

— Most már mit használ, ha a bazár jövedelmező lesz is?

Ugy látszott azonban, hogy ez a jövedelem sem lesz valami busás. Délután megereedt az eső. A csodás harangzugas óta még egyszer sem esett. Nehéz, dagadt felhők kóvályogtak odafönt s ugyancsak öntöttek a záport. Csuronviz lett az ember, ha csak két percig is állt a szabad ég alatt.

Hat óra tájban kezdett csak rá igazán, pedig ekkor akarta Donna Micaela megnyitni a bazárt. Csakhogy az elárusítókon s felszolgálókon kívül egy lelket sem látott.

Alig bírta visszatartani előtörő könyeit. Mily kegyetlen sors! Ugyan, ki hozta fejére ezt a sok bajt.

Tekintete most hirtelen egy férfira akadt meg, ki egyik oszlopnak dülve, úgy látszik, őt figyelte épen. Miodjárt ráismert. A Jettatore volt, Cataniából.

Micaela odasietett hozzá. „Jöjjen velem Signor!” — szólta feléje, miközben előre ment. Olyan helyre akarta vezetni, hol senki sem hallja őket, s arra kéri, hogy ne mutassa többé előtte magát. Nem tehetett másként. Azt csak nem tűrheti, hogy keserítse, nyugtalanítsa egy egész életet át!

Maga sem tudta, mely irányban fordult, de egyszer csak a templomajtót látta maga előtt, be is nyitott mindjárt. Koromsötét volt odabent, csak a Krisztuskép előtt pislogott egy kis olajmécs.

Mikor a képet megpillantotta, szörnyen megdöbbsent. Arra gondolt, mint gurult ennek koronája Gaetano lábai elé, mikor a banditákkal civakodott, bizonyára az sem lesz inyére, ha elüzi a Jettatoret.

Pedig neki nagy oka volt félni ettől az embertől. S bizony nem csekély meg-gondolatlanság volt tőle, hogy meghívta az ünnepélyre.

Donna Micaela végigjárta a templomot, miközben egyre merően nézte a képet s egy szava sem volt eddig az emberhez, aki nyomon követte őt.

Eszébe jutott, hogy csak az imént is mély, benső részvétet érzett iránta csak azért, mert ő is oly elhagyatott, szegény rab volt, mint Gaetano. Mennyire örült, mikor újra a szabad levegőre csalta. De hát mihez kezd most már vele? Vagy visszaküldje börtönébe talán?

Atyjára s Gaetanora gondolt aztán. Hát ez a harmadik, kit ő...

Lezárt ajkkal állt meg ott s erősen küzdött magával. Végre is a Jettatore kezdte meg a szót.

— Nos, Signora, nemde most már meg van elégedve velem?

Donna Micaela elutasítólag intett a kezével.

— Vagy tán azt akarja, hogy visszatérjek cellámba?

Szerkesztői üzenet.

H. B. Monostorszeg. A bunyevác rüpiratok első száma a jövő héten kerül sajtóba. Megjelenéséről ugy a Bácskai Naplóban, mint Nase Novineben hírt adunk.

Egy Ehrbar-féle hétoktávás zongora

☛ jutányosan eladó. ☛

Cím: **Szilvássy Ferenc**
zongorakészítő és hangoló I. kör,
Eötvös-utca 115., Szudárovics-féle ház.
373-2-1

Óvás. Figyelmeztetjük a t.
közönséget, hogy a
világhírű eredeti

Singer varrógépek

kizárólag 370-5-3

saját üzleteinkben
kaphatók előírt gyári áron.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság

SZABADKA,

Deák-utca és Teréz-tér sarkán

(Huspiac).

Fiókküzet minden nagyobb városban.

Pénzbeszedő, jó bizonyítványokkal, felvételik.

Szálloda eladás.

A jó hírnévben álló Haas-féle
szálloda Antalfalván

teljes berendezéssel eladó,

székhelye: szolgabíróság, járásbíró-
ság, telekkönyv, adóhivatal, kir.
közjegyzőségnek és élénk vasuti
forgalommal.

Szükséges készpénz 5000 forint.

Bővebbet tulajdonosnál:

Haas Mór

Antalfalva (Torontál).

374-3-1

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserepályaharaktára. Szabadka, VI.,
Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon-
szám 371. Legelőszobb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka,
I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3.
Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85.
Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-
utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör,
Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereske-
dése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapáros. Szabadka, VIII. kör,
Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserepályakészítő. Szabadka, II.,
László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-
utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő.
Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóci-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó.
Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Fényképészeti műterem áthelyezés.

A legmodernebb fényképező műterem

Piétsch Ferenc

új műterme a Czorda Bódogh-
és Kossuth-utcák sarkán, a
Merkur-Bank szomszédságában,
saját ház. — A Dominus-féle házban (Kossuth-utca) volt alkalmatlan műtermet
új, a legjobb s művészi fényképezéshez szükséges világítással bíró műteremmel
csereéltem föl annak a tudatában, hogy végre Szabadkán e téren is tökéleteset kell
elérni s nyújtani. A műterem sötét megvilágítása helyett verőfényes megvilágítás-
ban készülnek új műtermemben a képek. E megvilágítás az arenak élénkebb kife-
jezést, az idomoknak teljességet, a képnek művészi kivitelű biztosít. — Új műter-
mem, melyet nagy befektetéssel építettem saját házamban, a réginél nem esik
messzebb, az utca kényelmesebb, mert nem kell udvaron végig barangolni. E ház-
ban csak a műterem van, kíváncsi tekintetek nem alkalmatlankodnak. — Bár
eddig is élveztem a n. é. közönség becses pártfogását, új műtermem megnyitása
alkalmával, utalva e műterem egyedül álló előnyeire, a pártfogást tisztelettel kérem.
Új műtermem már ma megnyitott a Czorda Bódogh-utcai saját házamban.

Piétsch Ferenc új, művésziesen tökéletes fényképező
műterme Czorda Bódogh- és Kossuth-utcák sarkán, a
Merkur-Bank szomszédságában, saját ház. — Kirakat az
egész utcában egészen a műteremig. 364-73-8

Legjobb ez idő szerint a valódi szabadalmazott

„TURUL“ peronoszpora permetező,

mely a kecskeméti mezőgazdasági kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve,

mert a hord ereje a legmagasabb gyümölcsfákra is fel visz, a szőlő permetezésénél
a legfinomabb köd arányban permetez.

Egyedüli elárúsítója: **BARTEK KÁROLY, rézműves** (I. IV. kör, Damjanich-utca 614. sz. a.)

ahol is bármilyenmű permetezők javítása pontosan és jutányosan eszközöltetnek. 372-33-2